

ISSN 0207-6551

Нур

6+

2017

Редакторым и псалъэ

2

Нурым и еджақлуэхэ! Шпала цықлуэхэр фицагьэлган!э махуэишуэр къэт-
лгытэри, ми къыдэқлыгьуэм гулгытэ нэхъыбэ зыхуэтишлар фэраш.
Дэ дощ!э фэ псори «тху» заш!эк!э физаремиджэр, спортым димыхьэ-
хихьэ къызэрифхэтир. Усақлуэц!эхэм, сурэтиш! иыбжымыц!эхэм, еджэным
щехьыл!эхэм зэтиммиуэ гу къыфлгытэ ми журнал цықлым. Ят!э, зи лэпэ
лэсэхэм дивдэлэныкъу щхьэ мыхьурэ? лэтиш!алгыт!агьэм нэхъ ф!ыгьуэ ц!ыхум
илэкьым, – зм мылкъуи бгьэдэмилгыжу абы къыахуиуэми, и лэк!э хуэщ!ым игьэл-
сэуиш. Лыэтиш гьук!эр луэрилуатэм зэригьэлгыт!ам нэхъ шапхьэф! ухуейкъым: ар
Шхьэпалгытэш!

Лыэныкъэ лэц!агьэ къуэд къош!эрэщ!эж иджы. Шықлуэхэ, фэ къуэд къыфхэтиш
лэц!агьэхэм къатехьук!а унэц!э зезыхьэхуэ: Гьук!э, Гьуап!гыт!э, Гьуш!о,
Гьуш!ап!гыт!э, Гьук!этишокьуэ, Гьук!эжы, Янаш!э, К!ышоқьуэ, Афэц!агьуэ, Афэш!ыж,
Дыш!эк!э, К!ыш, Пхьаш!э, Пхьэш!х, Цей, и. къ., – фэри лэтиш!алгыт!а ф!ыхьуф!иуи,
фи нэхъыжыхэм феуиш!урэ ф!ыкъызытэхьук!ахэм я хьыбар зыхуевгьэлгытэж.

Зи лэпэ дышэ къыныш, зи нэхъыжыхэр зыгьэгьуишхуэу къэхьун ц!эблэ тхьэм
ф!ытхуиш!

ЯВРОКХУЭ Б.

НХЪЭПЭС

ПАПЭ ПХЪЭПЭС КЪЫСХУИЩЭХУАУЭ,
ПХЪЭБГЪУ СОУПСЫР, ЗЕЗГЪЭСАУЭ,
ФЕПЛЪЫТ: СОЩ! БЭЛАГЪ НЭГЪУНЭ.

ШЭНТИ СЩ!АУЭ Щ!ЭТЩ ЛЭГЪУНЭМ,
ХЭЗМЫУК!ЭУ ЗЫГЪУЩ!Г!УНЭ
СЩ!АЩ ДЫГЪУАСЭ БЖЭНДЭХЪУ УНЭ.

ФХУЭСЩ!ЫФЫНУЩ ФЫЗЫХУЕЙР,
КЪЫСХУЭФХЪ ЗАКЪУЭМЭ ДЭШХУЕЙР.

ШЭДЫБЖЬ

Йопцэ папцэу
Шэдыбжыжыыр:
Пыху– пыху– пыху!
Йопцэ лъэщу
Шэдыбжыжыыр:
Пыху– пыху– пыху!
Йопцэ мафлэр
Зэщлэплъэхуклэ:
Пыху– пыху– пыху!
Нал ящыну гъущыр
Плъыхуклэ:

Пыху– пыху– пыху!
Епцэ, епцэ,
Шэдыбжыжы:
Пыху– пыху– пыху!
Епцэ, епцэ,
Жбы ныбэжы:
Пыху– пыху– пыху!
Гъуклэр
Гъущым
Йоплэри –
Плъащ.

Уэри укъызэщлэплъащ:
Пыху– пыху– пыху!
Гъущыр
Дэным къыпэрех,
Гъущым
Гъуззыр къыщхъэщех.
Гъуклэм
Гъущыр хеуплэщык!:
Дзу– дзу– дзу!
Нал дахэшхуэ
Къыхешык!:
Дзу– дзу– дзу!
Уэ уезэшкъым,
Шэдыбжыжы:
Пыху– пыху– пыху!
Уэ уезэшкъым,
Уемышыж:
Пыху– пыху– пыху!
Тлэку увыи
Зыгъэпсэху,
Шэдыбжыжы,
Нал ищлахэр
Ипсыхыху,
Пыху– пыху– пыху!

ШОДЖЭН Леонид

ГЪУРДЭ

Еджэу Гъурдэклэ
Лпыжы цыклу
Дэсц ди къуажэм.
Ини цыклуи ар къацыху.–
Клэрысц набжэм.
Гъурдэ илэц джыдэ жан,
лэдэ, уадэ.
Езы дади зегъэжан,
Дыдклэ «мадэ».
Гъурдэ дыдклэ
Лъей едыж:
«Гъэщлэгуэн-тлэ?!»
Гъурдэ дыдклэ

Чын едыж:
«Гъэщлэгуэн-тлэ?!»
Гъурдэ дыдклэ
Щлэпц едыж:
«Гъэщлэгуэн-тлэ?!»
Гъурдэ дыдклэ
Бжыхь едыж:
«Гъэщлэгуэн-тлэ?!»
Гъурдэ дыдклэ
Дыд едыж:
«Гъэщлэгуэн-тлэ?!»
Идыж псори къотлэпыж.
«Гъэщлэгуэн-тлэ?!»

АДЫГЭБЗЭМ И ПШЫНАЛЪЭ

Мазаем и 21-р анэдэлъхубзэм и Махуэшхуэщ. Ди адыгэбзэ хьэлэмэтыр зэдвгъэгъащэ!

П-уэ пхъэр зэгуагулащ,
Д-уэ лъакъуэ щалагулащ,
О-м щыхьэбжэу зиуцлащ,
 Бзу хьэщлэщу – унэ хьуащ.

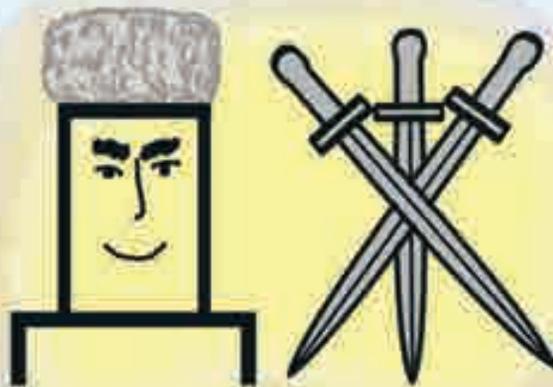
А
П
О

ХЪУ

Хъу хьэрфым лэнэу щлэтщ лъакъуитI.
 И хъупым йохуэ шху литритI.
 Изфыклэр сэмбу **У**-м илыгъщ.
 Хьэрф берычэту **Хъу**-м зылыгъщ.

Цы щыхьэхуклэ **Ц**-р ящлащ.
 Япхщ, яджщ, ядри, – цей ящлащ.
 Цейр пщэдджыжьым хьэзыр хьуащ,
 Зыхуадами ар хуэхьуащ.

Дж-м джатэ игъабзээрэ
 Джэгуи зэхешэ,
Дж-р джатэм и лъабжьэми
 Шынэу щымыджэ.

ДЖ

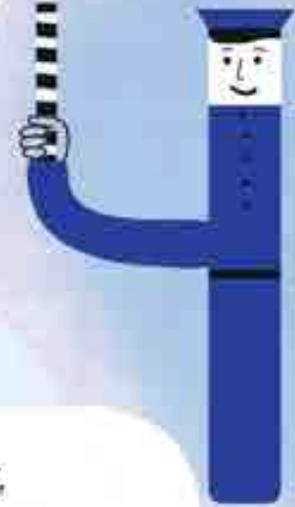

Ц

КІУ

Кіу-р хъэцлаліэ кысхуэклуащ,
Мэрожнэшхуэ кысхуихъащ,
Шей бжэмышхи кыщигъуащ,
Сэ абы сигъэгуфлащ.

Піэ хъыринэ **П**-м зицлащ,
Жэщ уэздыгъэ пигъэнащ,
Мыплэтлауэу піэм щожейр
Пытіэ цыклуу нэклу хъурейр.

П

Ч-м чэзуурэ лэр елэт,
Зэхэзеклуэм гъуэгу ярет,
Зэхэзежэм гъуэгу ярет,
Ар «гъуэгу хабзэм» еклуу тетщ.

Ч

Ті-м вы бжъакъуэу зишыхъащ,
Къэгубжъами, зишылащ,
И акъылыр мылуэнтла,
Шынэу, ар имыклуэта.

Т

Я

Л

Л-м лъакъуиті флэкі, зы имылэт,
Къэклухъын флэкі, луэху имылэт,
Щхъэ къратри, **Я** ар хъуащ,
Зигъэцлагъуэу ежъэжащ.

Дэ кытхуатх

ПСАЛЪЭЖЬХЭР:

Гъуцпыр плъа щыкӀэ еуэ.
Кыщ уэщыншэщ.
Нэ илъагъу Ӏэ ещӀэж.
Нэр делэщ, Ӏэр бланэщ.
ӀэщӀагъэ зӀлэ Ӏэужь иӀэщ.
ГъуцӀ куэбжэ зӀлэ гъуцӀ мастэ щоцӀэ.
ГъукӀэм и Ӏэщэр Ӏэдэрэ уадэрэщ.
Гъуцпым уеуэху хокӀ.
Гъуцпыр зэрацпыр зыщӀэм гъуцпыпэ пхъэнкӀийм хидзэкъым.

НЭЦЭНЭ:

Гъуцпыпэ къэбгъуэтыну фыщ.

ЖЫӀЗГЪУЭ:

Гъусэ мыхъумыщӀэ нэхърэ – гъуцпыпэ.

ПСЫНЦӀЗРЫПСАЛЪЭХЭР:

ГъукӀэр бгъукӀэ къапкӀэри пкӀэлъейм дэпкӀеижащ.
Гъуцпыр пӀащӀэу улэщӀ, и кӀэр кӀэщӀу пыупщӀ.

КЪУАЖЭХЪ:

Зи пэр гъуцӀ, зи пэр пхъэбгъу, зызыгъэпщ, зызыгъэщхъ, фыцӀэр плъыжъу
лузылыкӀ. (Шэдыбжъ)

АдакъэкӀэу къэгъэша, къазшырыдзэу дэпкӀыкӀа. (Гъубжэ)

Зи сыджыр абрэмывэ, зи уадэр зи ӀэштӀым. Нарт эпосым хэт лыхъужь.
(Лъэпц)

ХЪЫБАР:

«Нал Ӏунэр бэн Ӏунэ зыщӀыж Тхъэр щыӀэщ»

Пщы залымым* и гъукӀэр иуказыну мурад ищӀри къриджащ:

– Ныжэбэ шицэ я нал Ӏунэ пщӀауэ нэху къыумыгъэкӀмэ, узукӀынущ.

ГъукӀэр нэщхъейуэ къэкӀуэжу пщы унафэр и щхъэгъусэм щыхуиӀуэтэжым,
ар къеубзащ:

– Уигу хыумыгъэщӀу гъуэлъыжи зыгъэпсэху, нал Ӏунэр бэн Ӏунэ зыщӀыж
Тхъэр зэрыщыӀэри уигу иумыгъэху, – жиӀэри.

Пщэдджыжьым гъукӀэр иджыри къэмытэджауэ пӀэм хэлъу пщым и пщыӀӀхэр
къэсащ:

– Маржэ хъун, тэджи бэн Ӏунэ щы, ди пщыр щыӀэжкъым!

Пщыр лӀауэ нэху къекӀауэ арат. Псалъафэр мы хъыбарым къытехъукӀащ,
тей зигу илъым къызэрыхуэмыгъум и нэщэнэу.

* Залым – ткӀий, бзаджэ.

Къэрэшей-Шэрджэсым къратхык!

АДЫГЭ ЛЪЭПКЪ ІЭЦІАГЪЭХЭР

Пасэрей Іэціагъэхэм ятеухуауэ гу зылъывэзгъэтэнухэр:

Шыхъуэ – шы зыгъэхуэ, зезыхуэ. Пасэ зманым шыхэм я лъакъуэм нал щіамыу-кіэми лъэрыхуэ, лъэ быдэу шытауэ жаіэж.

Іэщыхъуэ – адыгэхэр хуабжыу Іэщ гъэхуным пылт: былым, мэл, бжэн куэдэу зэрахуэрт. Мэл-бжэну зы унагъуэм хуэзэу минитІ, е нэхъыбэ зылыгъ яхэтт; джэд-къазри яфіэфІт, гуэгушым и лым нэхъ къабзэ зэрыщымылэри къагурылуэрт.

ХадэгъэкІ – жыг гъэкІынкІэ Іэзэ дыдэу шытащ ди лъэпкъыр. Кхъужьеймрэ мы-Іэрысеймрэ зыхуагъадэ шыІэтэкъым; гъавэхэкІу гуэдз шабэ, хъэ, ху, нартыху ягъэкІурт. ГъэщІэгъуэракъэ, къэкІыгъэхэм я фІэщыгъэцІэу минрэ щэ ныкъуэм нэ-благъэ ди лъэпкъым ялащ, ди бзэм хэтащ.
Фи нэгу къыщІэвгъэхъэт а бзэм и къулеягъыу шытар!

Иджырей зманым къэса Іэціагъэхэм ящыщэ сэ нэхъ сфІэфІыр макъамэ гъ-луным ехъэллахэращ.

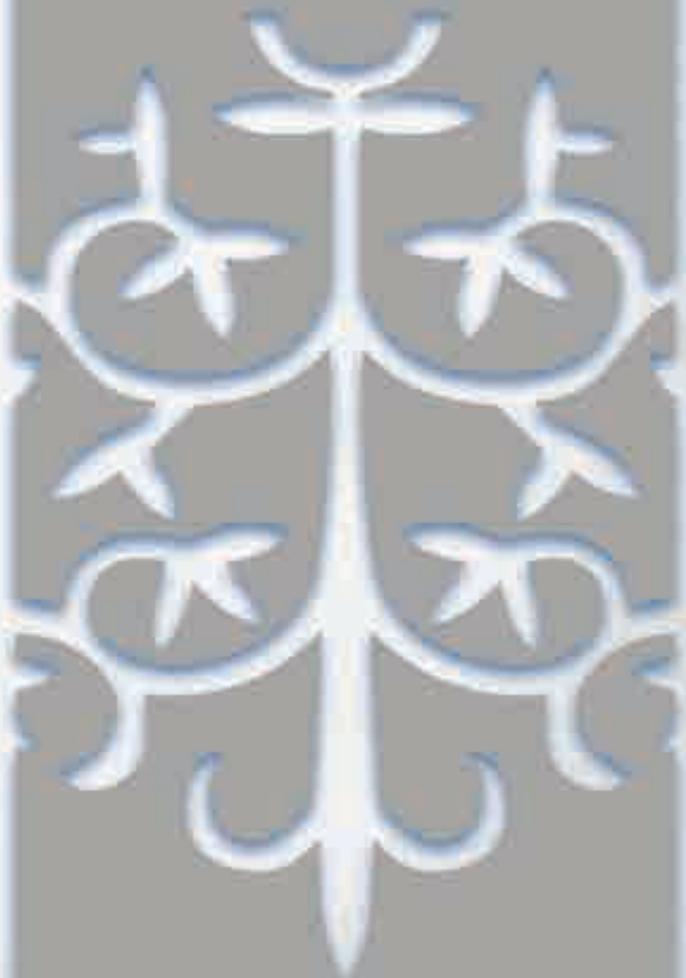
Си егъэджакІуэр пхъэху макъамэ Іэмэ-псымэхэр зыщІ, абы Іэзэу еуэ, щІэблэр дызыгъасэ ІэціагъэлІ **АШЭБОКЪУЭ Азэмэтиц**. Ар ПсэукІэ Дахэ шыщщ. Абы и шыкІэпшынер къыщІцтэкІэ, зэм цІыхум хуэдэу егъэпсалъэ, зэм, гущІэм зигъазэу, и макъамэм щІэль гукъеуэхэр зыхыбощІэ.

Нэхъапэхэм макъамэ Іэмэпсымэ зы-гъэлуу шытар щІалэхэрат, махуэкІэт шыкІэпшынэ щеуэри, ику ит пэшым щІэсу. Иджы пщацэхэри дехъэх. Сэри сызыІэпишащ. Сэ абы ди адыгэ макъа-мэхэр къыщІизгъэкІкІэ, си лъэпкъым и блэкІам сехъыж ...

ХЪЭМДЭХЪУ Бэллэ, 8 «А» класс,
Аршыкъуэ Р. Р. и цІэр зезыхъэ
Хъэбзэ курыт еджапІэ.
ЕгъэджакІуэр **ШЭРДЖЭС** Расъятц

Сурэтым! Хъэмдэхъу Бэллэрэ
Ашэбокъуэ Азэмэтра

1

2

3

4

5

АРДЖЭН ЩЫКІЭ ЗЫДОГЪАЦІЭ

Арджэныр лъэпкъ *ІэщІагъэ* нэхъыжъ дьдэхэм ящыщ. Адыгэм изакъуэщ ар зилэр, абыки лъаплэщ. СурэтыщІ **МЭЗЛО Руслан** къехъулащ ар искусствэм хишэну. Абы ищІ арджэнхэр «дыгъэу къопс», «мэлсалъэ», «мэджэгу», «макъамэ къагъэлу»... А щІалэм и цІэр тхыдэм къыхэнэнущ.

Фэри фыдихъэхыну плэрэ мы *ІэщІагъэ* дахэм?

ПСАЛЪАЛЪЭ:

Арджэн – алэрыбгъум ещхъу арджэнудз зэлуца;

Арджэнудз – гуэл, псыпцІэхэм къыщыкІ къамыл (камыш) удз лІэужьыгъуэ (рогоз); тхъэмпэбгъуэуи тхъэмпэ зэуи урохъэлэ;

Арджэныпс – щІэп Іуданэ быдэу арджэн-унэм иращІэ;

АрджэныщІ – арджэным елэжь, ар зэлузыщэ цыху;

Пхъащэкъедзых – арджэнудзхэр зэрызагулІ пхъэ къедзых;

Пхъащэунэ – арджэн зэращІ пхъэбгъу зэлула (станок).

ЗЭБГЪАЩІЭР ІЭЩІАГЪЭЩИ, УМЫЩІЭР ІЭФІЩ.

(Адыгэ псалъэжъ)

Пхъащэунэм (сур. 1) арджэныпсхэр (Іуданэхэр) (сур. 2) ириклуэу ищлащ; пхъащэкъедзыхым илэ гъуанэхэм а Іуданэхэр иужащ (сур. 1). Псылэу щытын хуейщ арджэныпсхэр, уи Іэпэр тыншу дэбгъэлядэу, пхъащэкъедзыхыр къемыхуэхыу илыгыу.

Арджэнудэри псылэу, щабэ-лантІэу щытын хуейщ (сур. 3). «ПлъыфитІзэблэхъу» тщынущи, зыр ижъымкІэ идоу, адреір сэмэгумкІэ къыщыдогъажъэ (сур. 4). (ДыгъапІэм щыдгъэзгъуар нэхъ гъуэжъщ, жъауапІэм щытІыгъа удзыр нэхъ щхъуантІэщ).

ТурытІу дэтщІеяр пхъащэкъедзыхымкІэ зыдогулі (сур. 5), догъэбыдэж (сур. 6), нитІкІэ догъэлэпхъуэри зыдогулі, догъэбыдэж (сур. 7), аргуэруи къызэредгъэжъам дыкъытехъэжурэ «плъыфитІзэблэхъур» дыдощІей (сур. 8).

Арджэн дэтщІейм и бгъуитІымкІэ пылеикІхэр тшыхъурэ арджэныпсым дыдогъэубыдэ и щыбагъымкІэ. Лейхэр иужькІэ ІэклуэлякІуэу пыдоупщІыж (сур. 6-7).

Хъэзыр хъуа арджэныр къыфІэтхыжа иужь, арджэныпсхэр быдэу зэрыддзэнущ (сур. 9). КъыпылеикІыу къэзыгъани пызыупщІи щыІэщ (сур. 10).

НурЦыкТураш ди журналым и
илъэсыщІэ псейр щигъэдахэм,
абы хигъэпщкІухъат псалъэ
гуэр, ар къэзыгъуэтыр къэщІэ-
рейхэми а псалъэм усэ хуа-
гхыну къалэн ящищІат.

Мис иджы, усакІуэ цІыкІу
зыбжанэм **ЛЪЭРЫЖЭ** псалъэм
хуатха усэхэм фэрэ дэрэ ды-
къоджэ.

***

Си шитІ-лъэрыжитІым
ЗызгъэлІу сытету,
Мыл гъуджэм щызощІ ислъэмей.

Лъэрыжэхэм си лъэр сэ
Яхъ щхъэхуимыту,
Макъамэм зыдащІ, зэм долъей.

КъысфІощІ къыздэджэгуу
Дунейр къыздэуджу,
Жьы къепщэм усэ хужь дрепхъей.

Лъэрыжэр къыздофэ.
Жьым узсыр къегъафэ.
ФыкъакІуи къыддэфщІ ислъэмей!

МАХУЭ Самирэт,
Налшык къ.
29-нэ еджапІэ,
5-нэ «Д» класс

***

Усэ убар хъужащи быдэ,
Къэбжыхъыну къыпхуимыдэ.
Лъэр щІигъэжу уимыгъакІуэ,
ЗэпцІыжауэ, хъуауэ щІакІуэ.

Ар щилъагъум, нанэ жеІэ:
- Нобэ уэ зыхуэгъэшыІэ,
Сэ лъэрыжэ къыпхуэсхъынщ,
КъэжыхъынкІи пІуэтэжынщ.

ЛъэрыжитІыр къысхуихъауэ,
ДзитІыр мылым тезгъэувауэ,
Макъ езгъэщІу сэ срожэ,
ЛІыгъэ фиІэм, фыкъыздэжэ.

Ди гъунэгъухэр къысщІэмыхъэу,
Си лъэрыжэм сызэрехъэу,
Вагъэбдзумэу мыл дызотхъу,
Нанэ гуфІэурэ къысщотхъу.

МАМХЭГЪ Асир,
Шэджем къ.,
еджапІэ № 1, 3-нэ кл.

Къармэхъэблэ жытам Іуащхъэ щынахъыбэ?
Я щІымахуэр нэхъ жьыч, хъэмэрэ лъэрыжэніэ
нэхъ къажыхърей? - Абы къратхыкІауэ усиппІ
къытІэрыхъащ.

Хэт лъэрыжэу, хэти Iэжьэу
Джабэ нэкиум кыщажыхь.
Сэри, ауи зызмыIэжьэу,
Школ нэужым си лъэр сохь.

Дауэ щIыну? СиIэр Iэжьэщ,
Сэ лъэрыжэм сехъуэпсащ.
ЗызмыщIэжу ар си лажэщ,
Абы си псэр ихъэхуащ.

Нэгүзүжыщ щIымахуэ щIыIэр,
Зы сабийм къемыхьэлъэкI.
ГүфIэ-гүшхуэу зэрохъэхыр,
Iуву уэсыр иратхъуэкI.

Сэ лъэрыжэ кыщызатым
Си гүфIэгъуэм зиIэтащ.
Iэжьэ тесхэм сакъытежу
ЗызгъэнщIыху сыкъежэхащ.

Уафэ къащхъуэм
Нэху зэрыщрэ
Уэсыр дахэу къоццэщэ.
Къытхуахъащи сэ лъэрыжэ,
Псори джабэм дыкъожэх.

КЪЭШЭЖ Марианнэ,
3-нэ кл.

ШЭРУ Айдымыр,
3-нэ кл.

Сыкъожэхыр джабэ цIыкIум,
Си лъэрыжэм сырехъэх.
ЕщI лъэрыжэм лъагъуэ екIуу,
ЛъэужытIыр къретхъых.
Зезгъэсауэ сытетыфщи,
Ауэ зэ семыбгъунлъэкI.
Си шыпхъу цIыкIуми, си гъэсэнщи,
Къимыгъанэ хузэфIэкI.
Дыгъэр нобэ кыддогүфIэ,
Уэсым щабэ зыкытхуещI.
Джабэ цIыкIур догъэбжыфIэ,
Сэ щIымахуэр зым пэзытщI.
Бгыщхъэм зэ дыкытщыщIедзыр,
Зэм бгы лъапэмкIэ докIуэкI,
Жыбгъэ щIыIэм зыкыдедзыр,
Дэ псынщIагъэкIэ дофIэкI.
Си лъэрыжэ, си лъэр мажэ,
Си лъэрыжэ, сыбощI жан.
Си щIымахуэ, гу пщытхуауэ
ИмыкI зэи уи зэман!

КЪАРМЭ Нарт,
3-нэ кл.

Уэс щIымахуэр, мис, къэсащ,
ИхъуреягъкIэ зэщIэщтхъащ.
Нэм къиплъыхъым уэс тесащ,
Iуврэ-щабэу кыттрилхъащ.

Си лъэрыжэ псынщIэрыкIуэр
Сэ пкIэунэм къесхъэхащ.
Ди гъунэгъу джабэшхуэм сыкIуэу
Сыкъехыну сигу ислъхъащ!

БЕЙ Беслээн,
3-нэ кл.

Кытхуэтхэ сабийхэм, абы къадэлджэ нэжыкыхэм фIыщIэ фхудоцI Мы
журналым кэрэхурэ уэ ззыгъащIэхэм, таурыхъэ хъыбар кытхуэу Iуэтэфынхэм,
театр теллэгъуэ ыгъылъагъуэфыну гулхэм дышполлэ телевиденэм фадгъэблэгъуэ
фи тхэгъэ кудейнIэ мыхъуу, фэ сзы цIыкIухэр фысэтыцIыхуу, дывдэлэжыну
дыкуейщ.

ХЪЭПШЫП ЖЪГЪЕЙХЭМ Я ТЫКУЭНЫМ

Хъэпшып жъгъейкӀэ еджэу мин
Щащэу шыӀэщ тыкуэи ин.
Гъуэтыгъуейщ абы щӀэмыль,
Гъуэтыгъуейщ абы хэмыль:
Ӏэдэ,
Уадэ,
Джыдэ,
Къэп,
Фланэ,
Пхъэх,
Ӏункыбзэкъэб.
Сытри мыбы шыбгъуэтынущ,
Псори сэбэп къыпхуэхъунущ...
Зэгур,
Къуажэр зэгъэжауэ,
ЦыкӀуи ини жеижауэ
Тыкуэнхъумэр шыщхъэукъуэм,
ЩӀадзэ ахэм зэныкъуэкъуу:

«Сыт дэ жъгъейуэ дыщӀалъытэр
Ди тыкуэным къакуэ псоми?
Дэ шыхуейм дыкъаамыгъуэтым,
Иреплъыжит зэрыпсэум!» –
Жалэу зыжъэу, мис апхуэдэу
Хъэпшып псоми зыкъратӀащ.
ЖъгъейкӀэ къеджэу зым имыдэу,
Хъэлэбэлыкъ къалэтащ.

– Сыт сэ жъгъейуэ сыщӀалъытэр? –
Дыдым пхъэбгъум зыхисащ.
– Сыт сэ жъгъейуэ сыщӀалъытэр? –
Мес, гъуцӀ Ӏунэм зырисащ.

– Уи щхъэ пӀащӀэм семыуамэ,
Сытым уэ урисэбэпт?! –
Жилэу, Ӏунэм ныпэрыуэу,
Уадэр зэуэ къызэгуп.
– Сыхэмыту мэкъу аргъынэ
ПыраупщӀи иреплъыж...
– Сэрыншауэ бгым мэкъуӀэнэ
ЩрыращӀи иреплъыж...
Шэмэджышхуэм зегъэщӀагъуэ,
Йожъуужыр абы гуахъуэр.

– Сыхэмыту пхъэ зэгухрэ? –
Пхъэхым и дээр зэрегъэшх,
– Пхъэ сэрыншэу якъутэфрэ?! –
Джыдэм и щхъэр къыкъуегъэж.

– Лыгъэ зилэм, сримыӀэу,
Къырешэжит зы мэкъугу, –
Мес, щӀэп кӀапсэм ахэр жилэу,
Зишыхъауэ илъщ утыку.

ЖьгьейкIэ кьеджэуэ ямыдэу
Хьэлшып кьом тхьэусыхар
Щхьэж и занщIэкIэ апхуэдэу
Кьуажэ псом зэбгырахыц.

Ямылэжуи гукьеуэ,
Ягурэ я щхьэрэ зетельщ,
Сэбэп хьумэ,
Зыри жьгьейкьым—
Псоми Iуэху гуэр кьапэщылъщ.

— Сэ фэ нэхьрэ сынэхьыкIэ,
Е нэхьыкIэ сызыщIар?—
ЩыщIэр игу иримыхьэкIыу,
Белми наIуэ зыкьыщIащ.

ЕкIуэкIынти а зэдауэр,
Щхьэж игу щыщIэр иIуэтэху,
Ауэ, вагьуэхэр бзэхуэу,
ЯмыщIэххэу мэщыр нэху...

Iуах тыкуэныр и Iухыгьуэм.
Мес, щэхуакIуэхэр кьэсащ...
Хьэлшып жьгьей земылIэужьыгьуэу
Псоми зыхуейр ялъысащ.

Ехь гьущI Iуни пхьэпси дадэм —
Ахэр абы ищэхуащ,
КIэлкьым дэлъу зыдихь уадэм
Быдэу иджы зиуцэхуащ.
Ищэхуащ шэмэдж макьуауэм:
ЩIэуIуки — еуэ макьу.
Зыщэхуар зикI кьемыгуауэм,
Кьытенэнкьым абы хьэкь.

Жэз тасышхуэ ехьри нанэ,
Кхьуафэжьейуэ кьыпфIэщIынщ,
Кьуэрылъху цыкIухэм абы пцIанэу
«Шопэ-шопэ» ныщачIынщ.

Зэмыщхьу 10 къэгъуэт!

Адыгэшым, адыгэ фашэм,
адыгэ уанэм хуэдэу мы
хьэпшыпми ди лъэпкъыр
цIэрыIуэ ищIащ.

- Сыт зищIысыр?

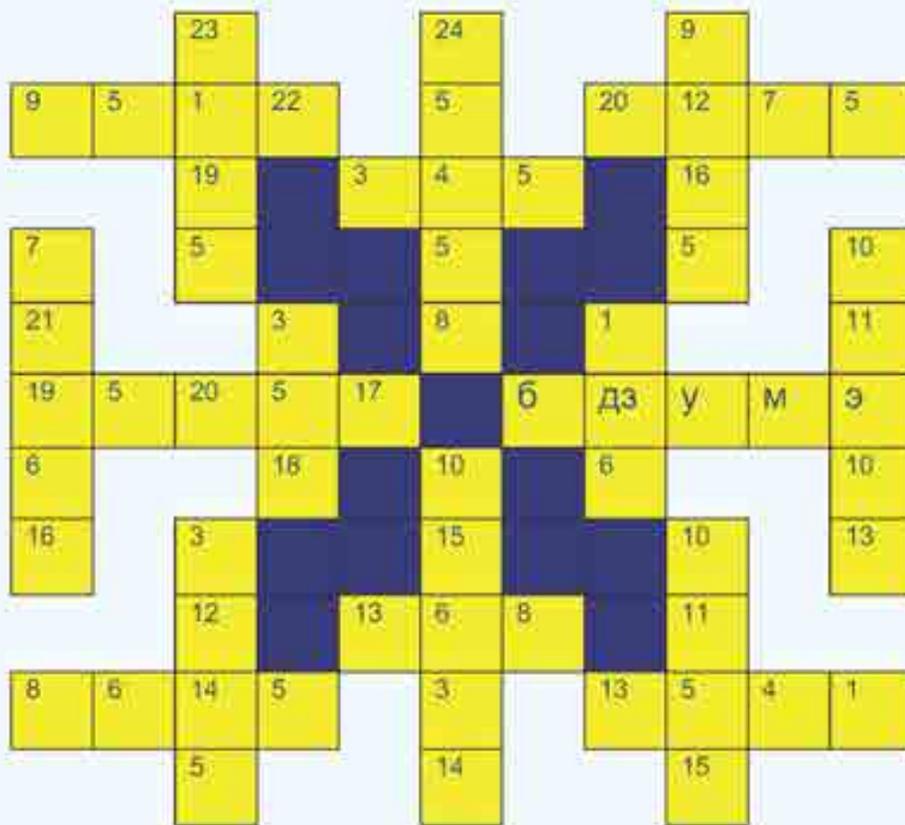
- Сыт и фIагъ?

Бжыгъэхэм фытету
фрикIуэурэ къэртхьыхь,
влэж. Ди упщIэхэм я
жэуапхэр къытIэрывгъэхэ.

КЪЭЩІЭРЕЙ

1. Псалъээблэдзым итха псалъэмрэ бжыгъэхэмрэ тегъэщіаптэ фщыи Іэмэ-псымэхэмрэ хъэпшыпхэмрэ къафщіэ.

б	дз	у	м	э							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

2. Псалъээблэдзым имыхуа Іэмэпсымитым зэреджэр ребусым къыщывгъуэт.

11

Н=Д

1,3,4

У=Э

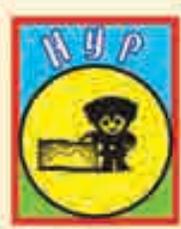

Фокгадэм и 1-м 2016 гъэм Хьэтлохъушыкъуей дэт кадет еджапиз – интернат № 1-м и 5-нэ классым къаштащ еджакуз тлощирэ зырэ Сурэтым ахэращ ифлягъуэр.

Нэгъабэ Сочи щеклуэкла урысейпсо зэхъэээхуэ «Олимпийская Зарница» еджакуз 400-м щигъу зыхэтам, мы гъэм «Эльбрусская зарница» урысейпсо зэхъэээхуэм, – тлуми ЯПЭ УВЫПІЭ къыщахъащ мы еджапизм и еджакуэхэм. Ехьулэныгъэ я куэдщ, адрейхэми щапхъэ яхуэхъуу.

Илъэс пшыктузым ит-щлалэ цыклухэм а фащэ щатлэгъам и пщлэр, абы ухуэфэщэн зэрыхуейр къагуроуэ. Егъэджакуэхэр хущлукъу а щлалэщлэхэр Хэкум и къыщыжакуэ хъуным, ягу хэхъуэуи ядолажьэ.

Ежемесячный журнал для детей «Нур»
 Издаётся с 1 января 1982 года № 2 2017 г.
Учредители:
 Государственный комитет Кабардино-Балкарской Республики по печати и массовым коммуникациям
 Общественная организация «Союз писателей КБР»
 И. о. главного редактора
Б. М. АБРОКОВА

Редакция:
Х. КАРМОВ
А. КАРМОВА
Е. ТХАМΟΚΟΒΑ
Х. ТИМЖЕВ
И. ХАГУЕВ
 Художественный редактор
М. ХАШЛОВА
Рис. обложки П. МАМБЕТОВ
 Компьютерный набор и верстка
Н. РАСТОРГУЕВОЙ
 Свидетельство о регистрации № ПИ № ТУ 07-00103 от 24 декабря 2014 г. Управление Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по КБР.

Подписано в печать
 17.02.2017 г.
 Выход в свет: 30.01.2017 г.
 Формат 60x90 1/4
 Бумага мелованная
 Гарнитура Arial, Minion Pro, Times New Roman, без монотип
 Печать офсетная
 Уд. печ. л. 2
 Уд. экз. - от 8
 Уч.-изд. л. 2,7
 Тираж: 2960 экз.
 Заказ № 69
 Индекс 73912
Стоимость одного номера по подписке через ФГУП «Почта России» – 11,64 руб.; за 6 мес. – 69,84 руб.

Адрес редакции:
 360000, Нальчик,
 пр. Ленина, 5.
 Тел: 42-17-53, 42-75-30
nur46@mail.ru
Адрес издателя: 360017,
 г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
 ГКУ «КБР – Медиа»
 Дом печати.
Отпечатано
 ООО «Печатный двор»
 360030, КБР, г. Нальчик,
 ул. Каложингов, 1
 printhouse07@gmail.com,
 Тел./факс 8(8662) 74-11-33.